

UPPSALA BUSINESS PARK

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2. Fastighet Fyrislund 6:6 m.fl.,
Uppsala kommun, Uppsala län

AMANDA JÖNSSON

Rapporter från Arkeologikonsult 2021:3536

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14
194 34 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41

www.arkeologikonsult.se

OMSLAGSBILD: Den nypåträffade vägbanken L2021:8134 syns i schaktet närmast i bild. Längre bort en ladugård tillhörande bytomten L1940:5636 samt modern bebyggelse i Uppsala Business Park. Foto från söder.

ALLMÄNT KARTMATERIAL:

Fastighetskartan: © Lantmäteriet

Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

DRÖNARBILDER:

Spridningstillstånd från Lantmäteriet, ärendenummer LM2021/049621.

© Arkeologikonsult 2021

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.

Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

UPPSALA BUSINESS PARK

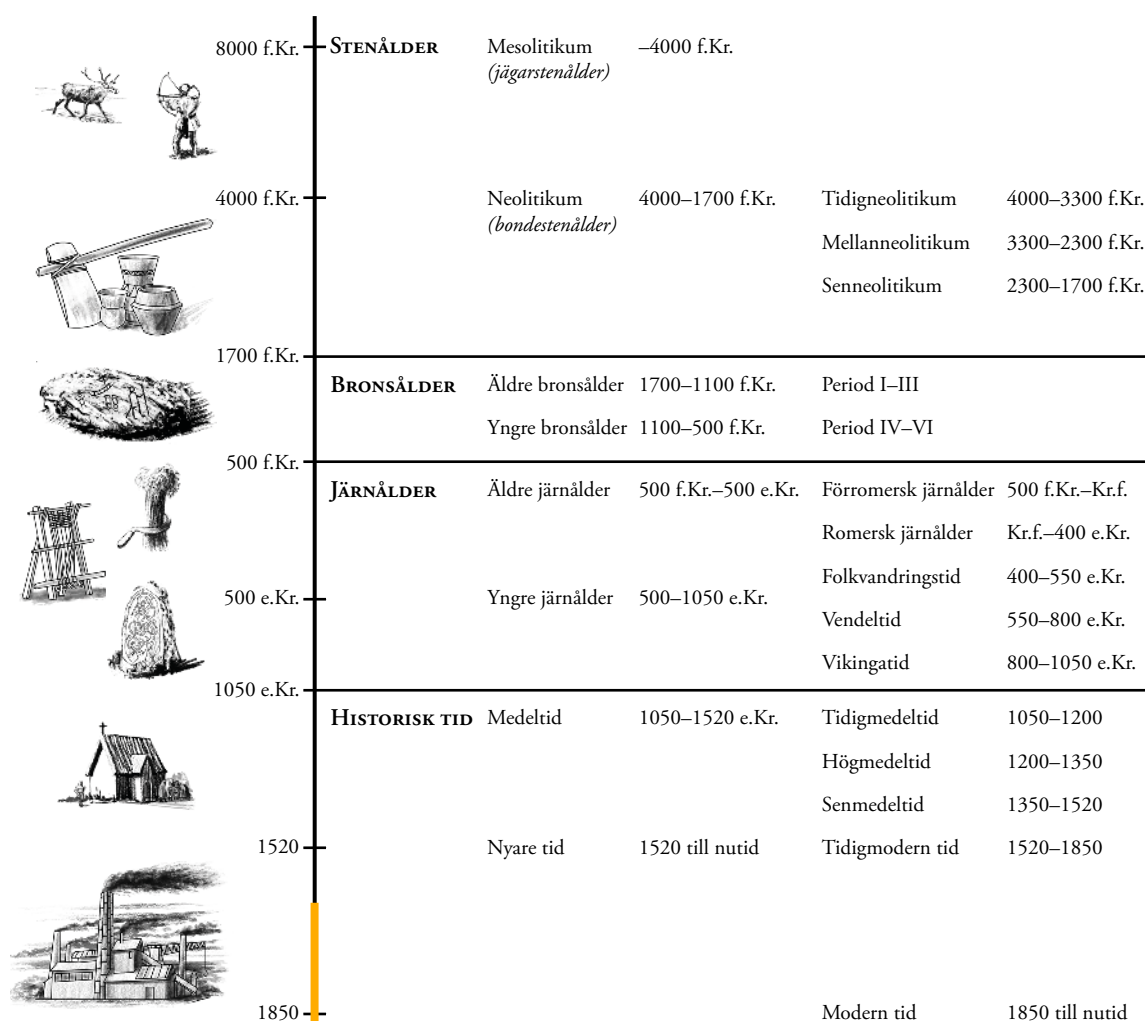
Arkeologisk utredning etapp 1 och 2. Fastighet Fyrislund 6:6 m.fl.,
Uppsala kommun, Uppsala län

AMANDA JÖNSSON

Rapporter från Arkeologikonsult 2021:3536

ARKEOLOGISK PERIODINDELNING

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

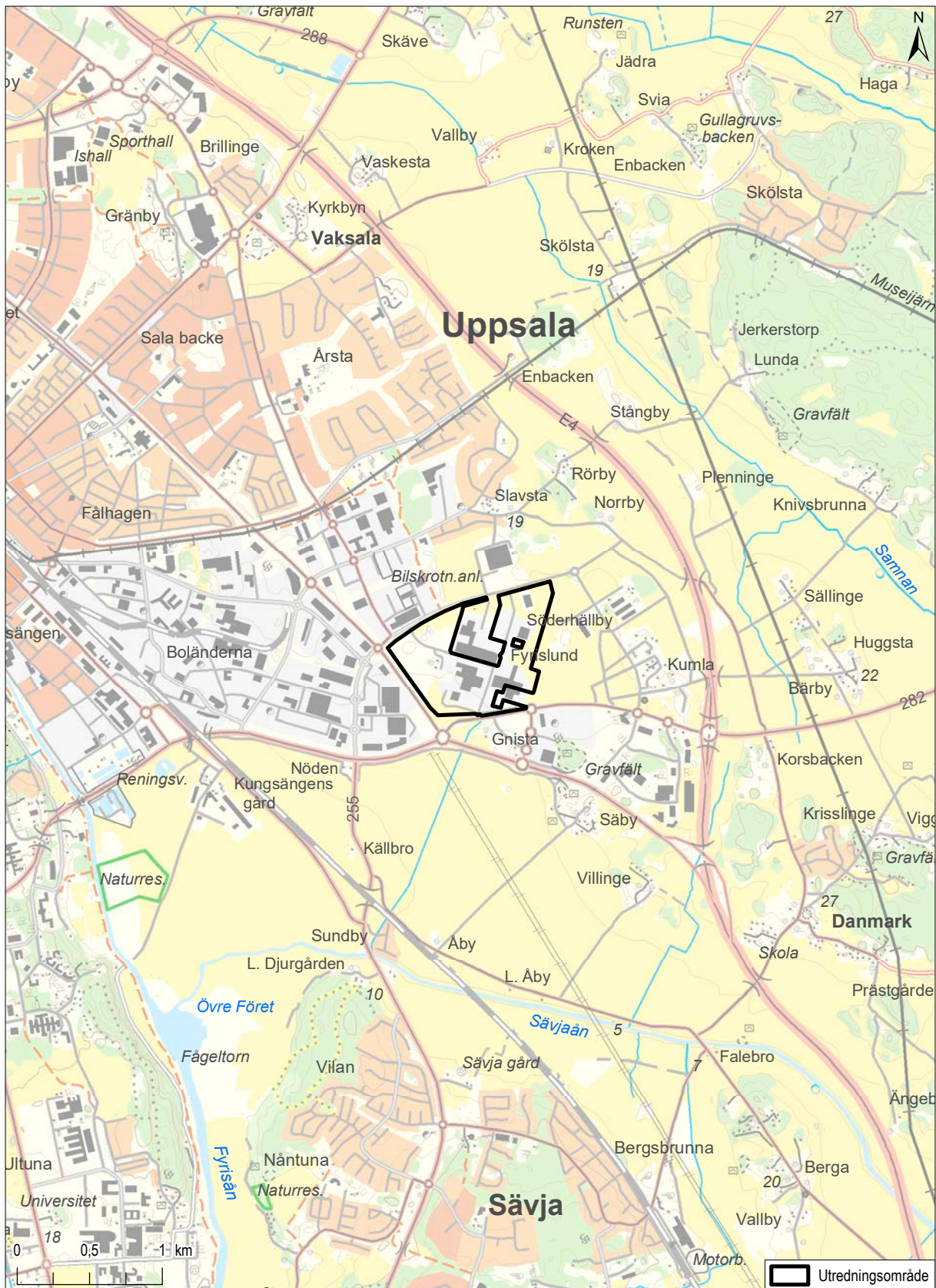
Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, till exempel fyndplats eller plats med tradition.

Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält, kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING.....	7
INLEDNING	7
GENOMFÖRANDE	8
TOPOGRAFI OCH KÄND FORNLÄMNINGSBILD	9
HISTORISKA KARTOR.....	10
RESULTAT	12
SLUTSATS.....	24
REFERENSER	26
Litteratur	26
Historiska kartor.....	26
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	27
BILAGOR	28
Bilaga 1. Schakttabell.....	28
Bilaga 2. Kontexttabell.....	32

Figur 1. Utredningsområdet markerat på Terrängkartan, skala 1:40 000.

SAMMANFATTNING

Under hösten 2021 har Arkeologikonsult utfört en arkeologisk utredning, etapp 1 och 2, vid företagsparken Uppsala Business Park i Fyrislundsområdet i östra Uppsala. Utredningen omfattade arkiv- och kartstudier, inventering och sökschaktning, med syftet att ta reda på om fornlämningar berördes av

planerad ny bebyggelse i området. Totalt 145 sökschakt om sammanlagt 5 100 m² togs upp. Ett fåtal lämningar påträffades, i form av en äldre vägbank, en husgrund från historisk tid samt bebyggelseämningar i anslutning till Fyrislunds gamla bytomt. Inga lämningar av förhistorisk karaktär framkom.

INLEDNING

Arkeologikonsult har den 10/8–2/9 2021, på uppdrag av Länsstyrelsen i Uppsala län, utfört en arkeologisk utredning, etapp 1 och 2, i området Uppsala Business Park i Uppsalas östra utkant (figur 1 och 2). Utredningen föranleddes av att Klöver AB samt Phadia AB planerar att ta fram en ny detaljplan för utveckling av den befintliga företagsparken. Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda

på om fornlämningar berörs av arbetsföretaget, samt att preliminärt avgränsa nyupptäckta fornlämningar. Resultaten från utredningen ska kunna användas vid Länsstyrelsens fortsatta tillståndsprövning och utgöra underlag inför eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Resultaten ska också kunna användas som underlag i företagarens planering.

Figur 2. Översiktsbild över den västra delen av utredningsområdet, samt delar av Uppsala Business Park. Fotograferat med drönare från syd.

GENOMFÖRANDE

Utredningen omfattade arkiv- och kartstudier samt fältinventering (etapp 1), liksom sökschaktning med grävmaskin (etapp 2). Utredningsområdet var 54 hektar stort, varav cirka 19,5 hektar utgjordes av grönytor där sökschaktning var möjlig. Schaktningen begränsades dock något av ett stort antal ledningar i området, växtlighet med värdefulla träd samt flera stora högar med påförda massor (figur 3).

Sökschaktning utfördes med grävmaskin, i kombination med handrensning, ned till anläggnings- eller kulturlagerförande nivå, alternativt orörd markyta. Metalldetektering av matjorden utfördes i samband med sökschaktningen och endast i själva schakten. Samtliga påträffade anläggningar beskrevs och mättes in med RTK-GPS och utvalda lämningar fotograferades. Ett fåtal anläggningar undersöktes till hälften för att fastställa deras fornlämningsstatus.

Figur 3. Sökschaktning i utredningsområdets nordvästra del. I bakgrunden syns en av flera högar med påförda massor som fanns i området, den här omkring 100 meter i diameter och fem meter hög. Foto från sydöst.

TOPOGRAFI OCH KÄND FORNLÄMNINGSBILD

Utredningsområdet ligger i Uppsalas utkant omkring tre kilometer öster om stadskärnan, i den södra delen av den flacka och bördiga Uppsalaslätten. Höjden över havet går från 14 meter i den nordöstra delen av utredningsområdet till sju meter i den sydvästra delen. Den svaga sluttningen fortsätter sedan åt sydväst, ned mot Fyrisån. Närområdet har varit intensivt odlat under lång tid och består än idag till viss del av åkermark, även om staden kontinuerligt växer sig allt större. Utbyggnaden av området som idag kallas Uppsala Business Park påbörjades i slutet av 1960-talet då Pharmacia placerade sitt huvudkontor och anläggning för läkemedelstillverkning där.

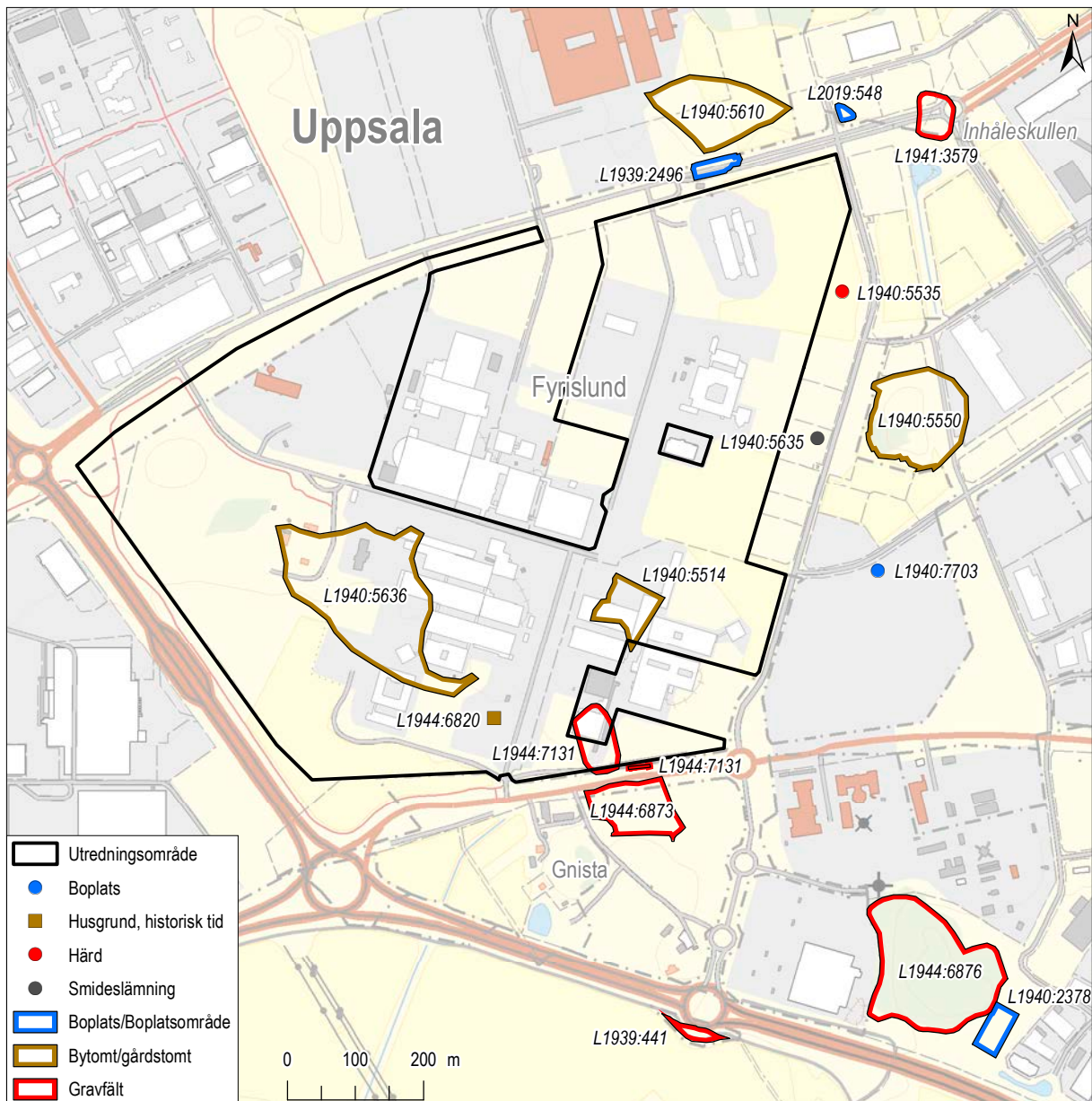
På 2010-talet har det skett omfattande nybyggnationer i östra Fyrislundsområdet, vilket har lett till att ett antal fornlämningar har blivit arkeologiskt undersökta. Framför allt rör det sig om gravfält och boplatser från järnåldern. Diverse utredningar och förundersökningar har också bidragit till att områdets fornlämningsbild och bebyggelseutveckling är ovanligt väldokumenterad. Läkemedelsindustrin i det nu aktuella utredningsområdet etablerades dock före det att det blev praxis med omfattande arkeologisk sökschaktning i syfte att identifiera boplatzlämningar i åkermark. Det är mycket möjligt, till och med sannolikt, att fornlämningar har schaktats bort vid byggnationerna.

Resultaten från de arkeologiska undersökningarna och utredningarna i Fyrislundsområdet visar att bygden var föremål för en storskalig bebyggelseexpansion under romersk järnålder, även om denna expansion kom något senare än i flera andra områden i Uppsalas närhet (Hed Jakobsson m fl 2019:15). Området följer sedan den generella utveckling som skedde i stora delar av landet under folkvandringstid och vendeltid, då många boplatser flyttade till de historiska gårdslägena.

Sedan tidigare finns ett antal kända lämningar i området runt Uppsala Business Park (figur 4), varav flera har påträffats vid tidigare utredningar med sökschaktning. Utredningsområdets nordöstra del ligger i anslutning till två äldre, nu övergivna gårdstomter; Övergnista (L1940:5610) och Söderhällby (L1940:5550), vilka båda har varit föremål för arkeologiska undersökningar. Resultaten visar i båda fallen att det finns förhistorisk bosättning i anslutning till tomtlägena (Lucas & Lucas 2013). En härd har påträffats i samband med sökschaktning mellan de två gårdstomterna, strax utanför det nu aktuella utredningsområdet (L1940:5535, Frölund & Göthberg 2010). Det finns också en smideslämning strax öster om Söderhällby (L1940:5635).

I områdets västra del ligger gården Fyrislund med mangårdsbyggnad och två flyglar samt en stor ladugård. Byggnaderna är det sista som finns kvar av byn som sannolikt har haft ungefär samma läge åtminstone sedan medeltiden. I Kulturmiljöregistret (KMR) har byns historiska läge registrerats som by-/gårdstomt (L1940:5636), med en utbredning som baserats på historiska kartor. Detsamma gäller för by-/gårdstomten Löt (L1940:5514) som har legat där Phadias anläggning är belägen idag. Det finns även ytterligare en lämning (L1944:6820, registrerad som husgrund från historisk tid), som enligt beskrivningen i KMR syftar till platsen för gården Löt.

Strax söder om Löt, vid den gård som idag kallas Gnista, har det funnits ett större gravfält som är registrerat i KMR som två separata lämningar på varsin sida av Almungevägen (L1944:7131 och L1944:6873). Ett 40-tal gravar har här undersökts åren 1976, 2011 och 2013. Gravfältet innehöll en stor gravhög (Gnistahögen) med fynd av bland annat en praktfull krigarutrustning från 500-talet (Hennius m fl 2016). En mindre grönyta inom det nu aktuella utredningsområdet anslöt till gravfältets utbredning i KMR.

Figur 4. Utredningsområdet och närliggande lämningar från Kulturmiljöregistret (KMR) före den aktuella utredningen. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:10 000.

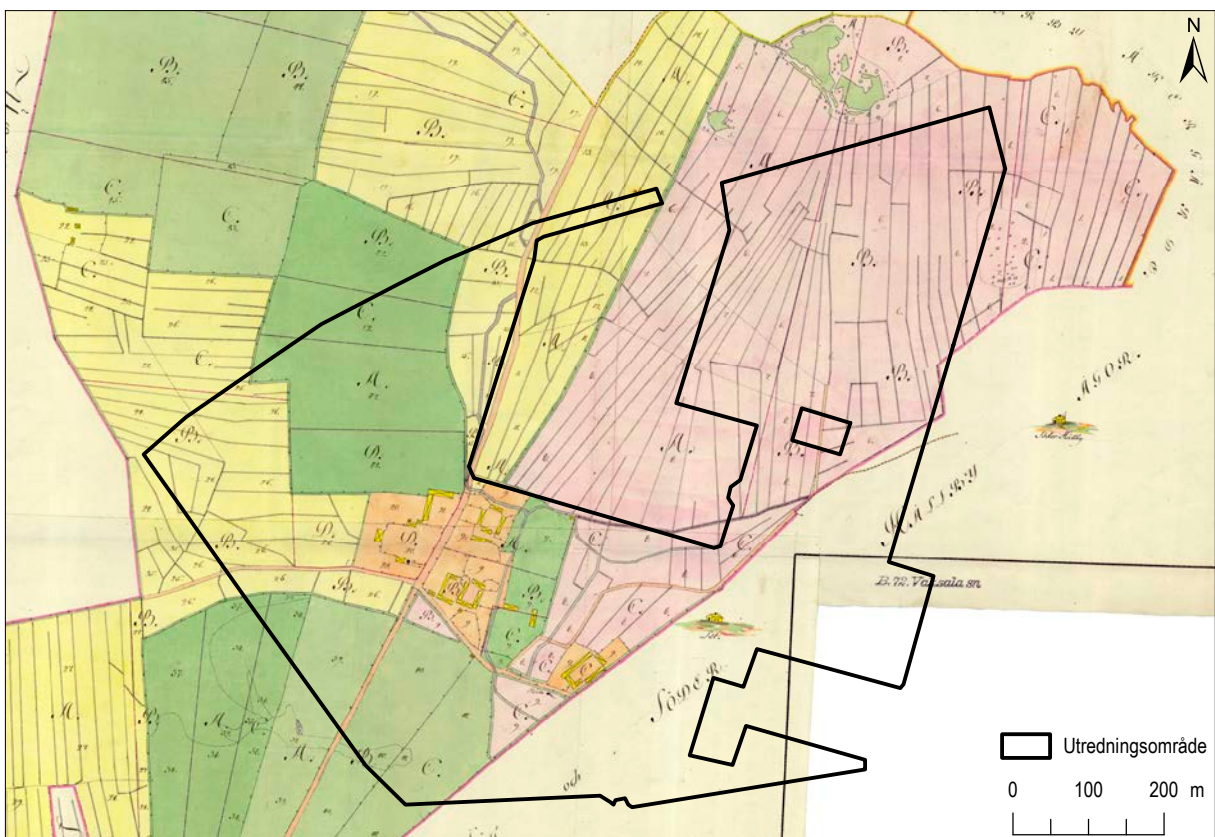
HISTORISKA KARTOR

De historiska kartorna visar att läget för olika gårdar och bynamn har förändrats över tid i området. Den by som idag kallas Fyrislund omnämns i äldre kartor och källor som Gnista, medan det nuvarande Gnista (som ligger 500 meter åt sydöst) tidigare hette Norrby. Utredningsområdet har till största delen tillhört Fyrislund/Gnista bys ägor, utom den sydöstra delen som har tillhört Löt och Söderhällby samt en liten del längst i syd vilken tillhört Norrby.

Byn Fyrislund/Gnista har kontinuerligt från 1600-talet haft samma läge, men antalet gårdar och bytomtens utbredning har varierat. De äldsta kartorna över området är geometriska avmätningar från år 1640, över både Gnista och Löt. Det fanns då tre gårdar i Fyrislund/Gnista by och en i Löt. Det finns också bebyggelse markerad vid Övergnista, men denna gård hade sedan övergivits då nästa karta över området uppfördes år 1690. Istället finns det ytterligare en gårdsenhet markerad något öster om bytomten (nummer 4, figur 5).

Figur 5. Utsnitt ur ägodelningskarta över Gnista från 1690. Skala 1:10 000.

Figur 6. Utsnitt ur laga skifteskarta över Gnista från 1826. Skala 1:10 000.

All bebyggelse vid Fyrislund/Gnista var på 1600-talet belägen öster om den väg som gick i NNÖ-SSV riktning mellan Slavsta i norr och Almungevägen i söder. I början av 1800-talet (figur 6) hade dock den västra sidan av vägen bebyggts, med den mangårdsbyggnad med två flyglar som finns kvar än idag.

Gården Löt var fortfarande bebyggd i mitten av 1800-talet, men 100 år senare var platsen för bebyggelsen helt överplöjd. I mitten av 1900-talet utgjordes i stället i stort sett hela utredningsområ-

det av åkermark, med bytomten vid Fyrislund som enda undantag. Även i de äldre kartorna har hela området utgjorts av öppen mark. Det finns ängar/hagar (de gröna ytorna på kartan från 1826, figur 6), men inga impediment med skog eller ens något som kan tolkas som röjningsrösen. Vid sökschaktningen konstaterades det också att den leriga undergrunden innehöll extremt lite stenar. Så ligger utredningsområdet också centralt på den bördiga Uppsalaslätten och har förmodligen varit till största delen uppodlat sedan långt före de första historiska kartorna.

RESULTAT

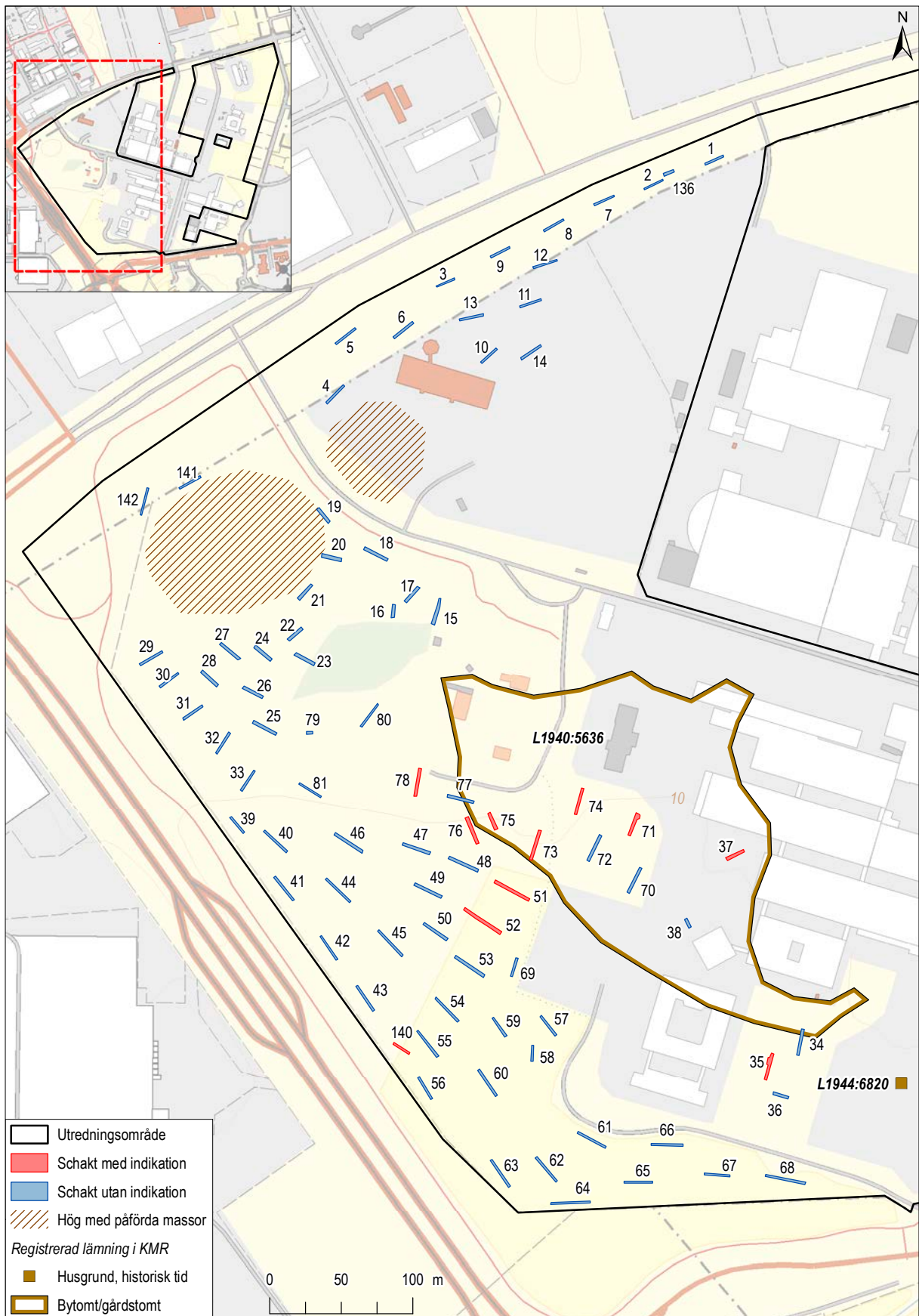
145 sökschakt togs upp vid utredningen om totalt 5 100 m² (bilaga 1). Detta motsvarar 2,6 % av de ytor som var tillgängliga för sökschaktning inom utredningsområdet. Schakten placerades något tätare och gjordes bredare i de delar av området som bedömdes ha större potential för att innehålla fornlämningar, som högre partier i terrängen och ytor med närhet till de historiska gårdslägena (figur 7 och 8). Inom området fanns tre stora högar med påförda massor, den största omkring fem meter hög. Samtliga schakt som förlagts runt om och i utkanten av dessa högar var tomma. Det betyder inte att det inte skulle kunna förekomma lämningar under högarna, men det får betraktas som osannolikt, särskilt som markytan förmodligen har påverkats då massorna lagts dit.

Elva schakt innehöll indikation på fornlämning. Samtliga av dessa låg i utredningsområdets sydvästra del, i anslutning till den sedan tidigare registrerade bytomten L1940:5636. Inga fornlämningar påträffades i den östra delen av utredningsområdet, som bestod av åkrar och gräsytor på både Klöverns (Fyrislund 6:6) och Phadias (Fyrislund 6:11) fastigheter (figur 9). De gräsmattor som utreddes i den östra delen innehöll i flera fall påförda massor, framför allt i anslutning till Phadias anläggning. Tre mindre schakt (137–139) togs upp längst söderut i området, nära det sedan tidigare undersökta och borttagna gravfältet L1944:7131, men schakten innehöll enbart påförda massor ned till ett djup om cirka en meter, där undergrund vidtog. Även i den västra delen av området togs flera schakt upp på gräsytor inom det nu bebyggda Uppsala Business Park. Påfö-

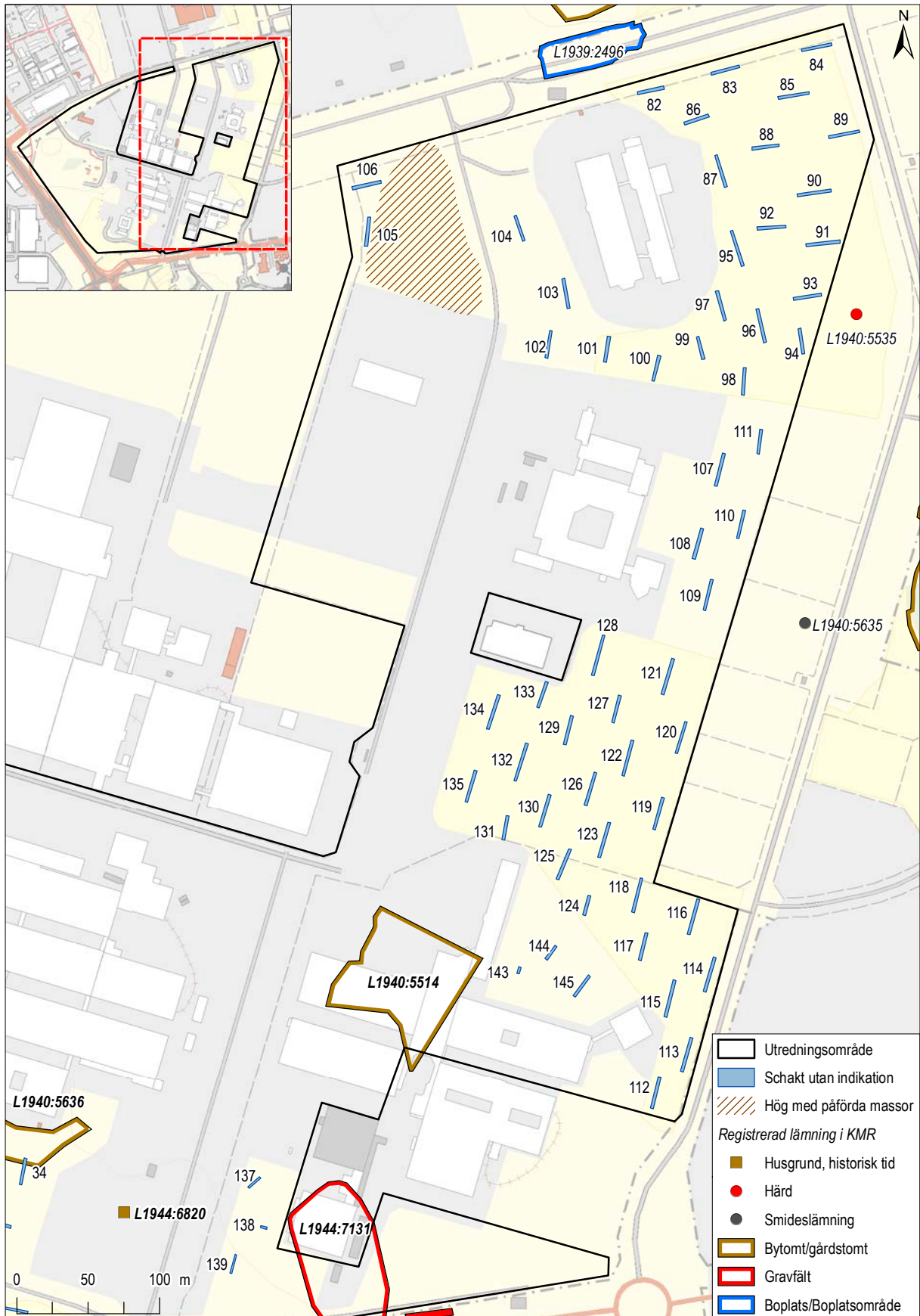
rda massor förekom även här, men det fanns också ursprungliga markytor med historiska lämningar bevarade i flera schakt.

Det nordöstra hörnet av utredningsområdet hade i förväg bedömts som ett av de mest intressanta områdena för potentiella boplatzlämningar, då sådana påträffats både norr och öster om ytan. De schakt som togs upp där innehöll dock inget som tyder på att dessa boplatser har haft en fortsättning inom utredningsområdet. I schakt 129 och 133, på en central åkeryta, påträffades ett äldre odlingslager (219, bilaga 2) som fyllde igen en naturlig svacka i terrängen. Lagret var upp till 0,6 meter tjockt och innehöll enstaka bitar tegel och djurben. Äldre odlingslager i befintlig åkermark registreras dock inte i KMR enligt Riksantikvarieämbetets praxis.

Metalldetektering av matjorden gav ett mycket mager resultat i hela utredningsområdet. Framför allt framkom recent skräp och spikar, även på bytomten. Ett fåtal matjordsfynd tillvaratogs för att tvättas och bedömas inomhus (figur 10), men har gallrats. Två fynd, en fingerborg i schakt 90 (F1000:650:1) och en del av en ljusstake i schakt 113 (F1000:805:1), som båda tillvaratogs från den östra delen av utredningsområdet har bedömts härröra från sent 1800-tal eller tidigt 1900-tal. Fingerborgen hade en bård med texten ”Ekströms jästmjöl Örebro”, vilket var namnet på ett populärt bakpulver under den perioden. En knapp som påträffades på bytomten i schakt 70 (F1000:385:1) har sannolikt även den en liknande datering. Inga fynd av förhistorisk eller medeltida karaktär påträffades.

Figur 7. Schaktplan för den västra delen av utredningsområdet. Skala 1:4 000, översikt i skala 1:25 000.

Figur 8. Schaktplan för den östra delen av utredningsområdet. Inga av dessa schakt innehöll indikation på forn lämning. Skala 1:4 000, översikt i skala 1:25 000.

Figur 9. Den östra delen av utredningsområdet under pågående utredning. Boplatsen L1939:2496, som undersöktes 2010, har tidigare legat där vägen går till höger i bild. Fotograferat med drönare från nordöst.

Fyndnummer	Objekt	Material	Antal	Vikt (g)	Observationer	Medel-X	Medel-Y	Gallras
1000:385:1	Knapp	Kopparlegering	1	1	Liten rund knapp (9 mm diam) med fästning av fyra öglor. Sannolikt 1800- eller 1900-tal.	651 381,56	6 637 609,27	X
1000:650:1	Fingerborg	Tenn	1	2,3	Bård längs öppningen med text "Ekströms jästmjöl Örebro".	652 054,94	6 638 168,01	X
1000:805:1	Ljusstake	Mässing	1	68	Ljushållaren till en mässingsljusstake, gängad för infästning i en fot.	651 956,57	6 637 552,30	X

Figur 10. Fyndtabell. Endast ett fåtal fynd tillvaratogs för rengöring inomhus, men visade sig vara sentida.

Ett fåtal lämningar påträffades vid utredningen, koncentrerat till närområdet kring Fyrislunds bytomt. Två lämningar, en färdväg och en husgrund, var inte kända sedan tidigare. Som en del av utredningen har också två tidigare registrerade lämningar inom området getts en ny antikvarisk bedömning i Kulturmiljöregistret.

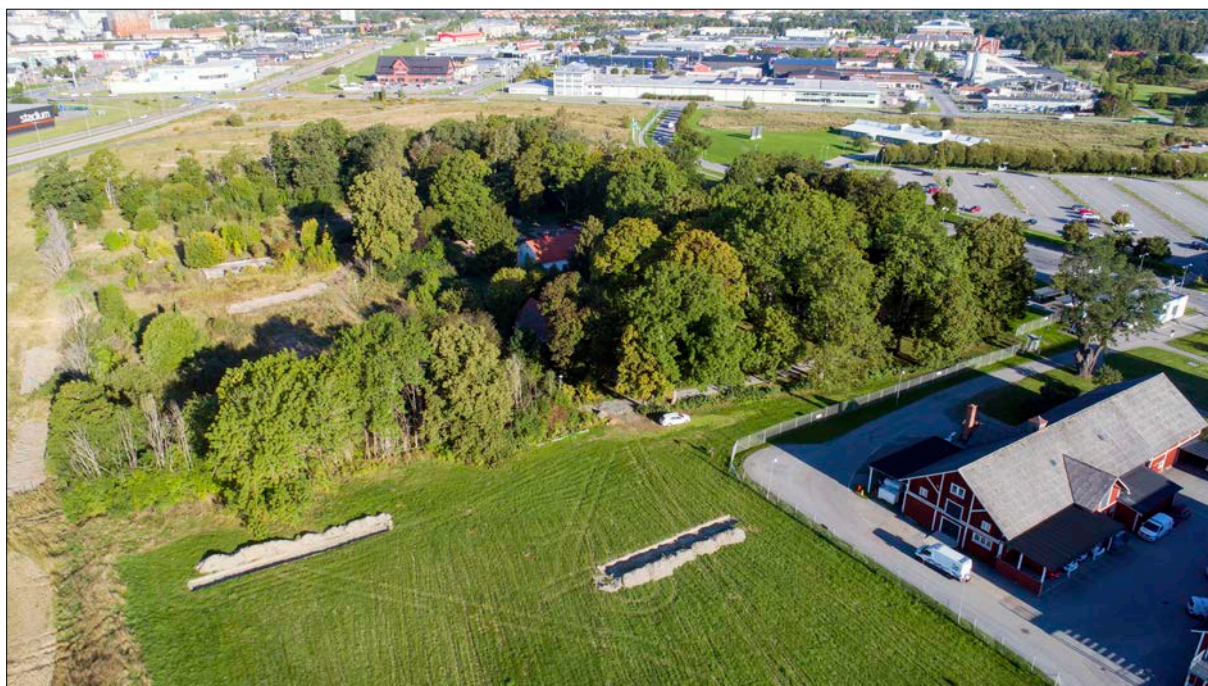
L1940:5514 – bytomt/gårdstomt (ny antikvarisk bedömning)

Den registrerade lämningen är platsen för gårdstomten Löt (även benämnd Löth eller Löthen i det historiska kartmaterialet), vilken före utredningen var registrerad med den antikvariska bedömningen ”möjlig fornlämning”. Lämningens sytan, som registrerades i KMR 2010, är inlagd utifrån en historisk karta från 1766 och täcks idag helt av en modern byggnad. De schakt som vid utredningen dragits närmast gårdstomten var tomma eller innehöll tjocka lager fyllnadsmassor, och det bedöms som mycket osannolikt att några lämningar från gårdstomten skulle kunna finnas kvar. Lämningens status har därför ändrats till uppgift om en lämning som ej bekräftats i fält, och den får därmed den antikvariska bedömningen ”ingen antikvarisk bedömning”.

L1940:5636 – bytomt/gårdstomt (ny antikvarisk bedömning)

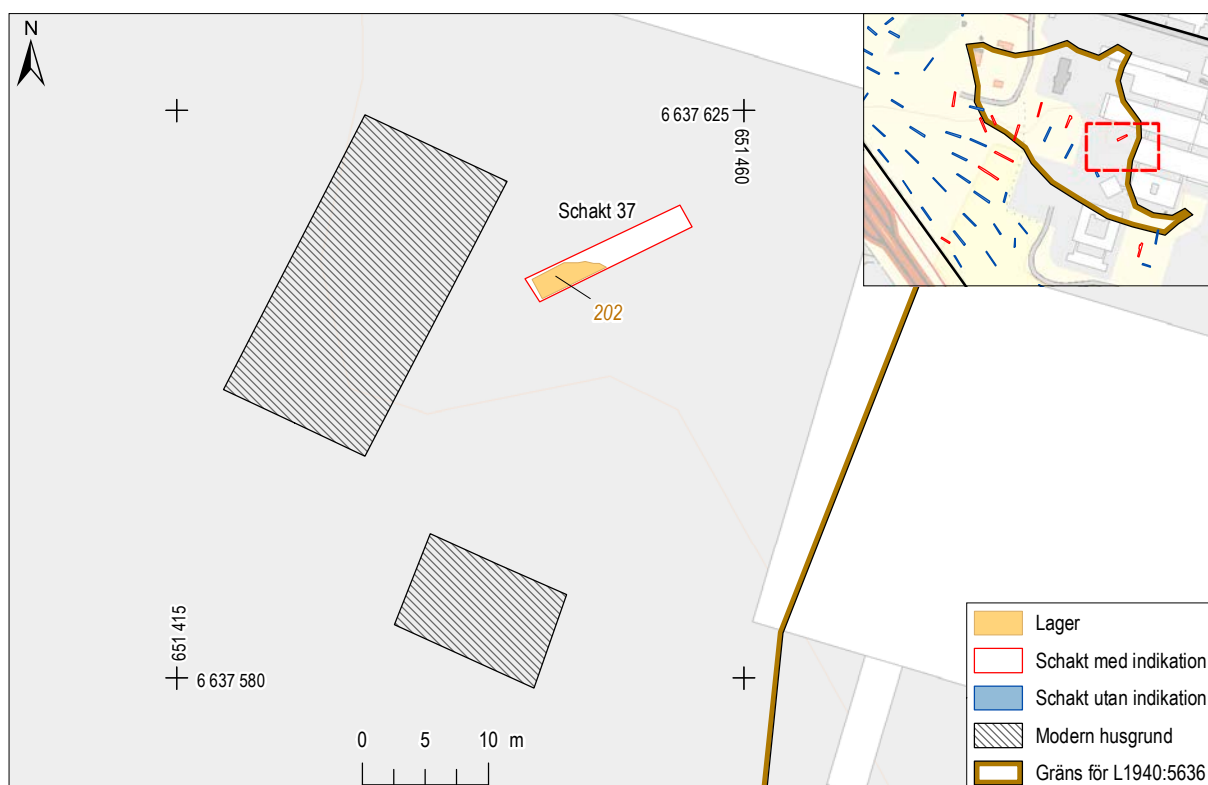
Lämningens sytan för gamla Fyrislund/Gnista bytomt har tidigare lagts in i KMR utifrån historiska kartor från 1600-talet och inte bekräftats i fält. Vid utredningen har schakt tagits upp på flera ställen inom och utanför den registrerade lämningen, varpå ett antal lager och anläggningar framkom. Inom området finns fortfarande äldre bebyggelse, liksom flera husgrunder från modern tid med betongplattor och/eller -plintar, gatubelysning och en grusplan, samt igenväxande trädgårdar (figur 11). Dessa moderna lämningar omfattas inte av Kulturmiljöregistret.

Den östra delen av bytomten täcks till stor del av modern bebyggelse, men två schakt togs upp på en grönyta mellan husen, där det stått byggnader från 1900-talet fram till nyligen (figur 12). På platsen finns också rester av en trädgård med fruktträd och bärbuskar. Det ena schaktet (37) innehöll ett raseringslager (202) bestående av stenar, grus och tegelkross. Detta framkom under cirka 0,5 meter påförda fyllnadsmassor. I lagret påträffades bland annat djurben, ett skaft från en kritpipa, yngre rödgodskeramik och järnföremål (figur 13). Fynden kan dateras

Figur 11. Den västra delen av Fyrislund/Gnista bytomt under pågående utredning. Fotograferat med drönare från sydöst.

Figur 12. Plan över den östra delen av bytomten, där ett raseringslager påträffades. Skala 1:600, översikt i skala 1:10 000.

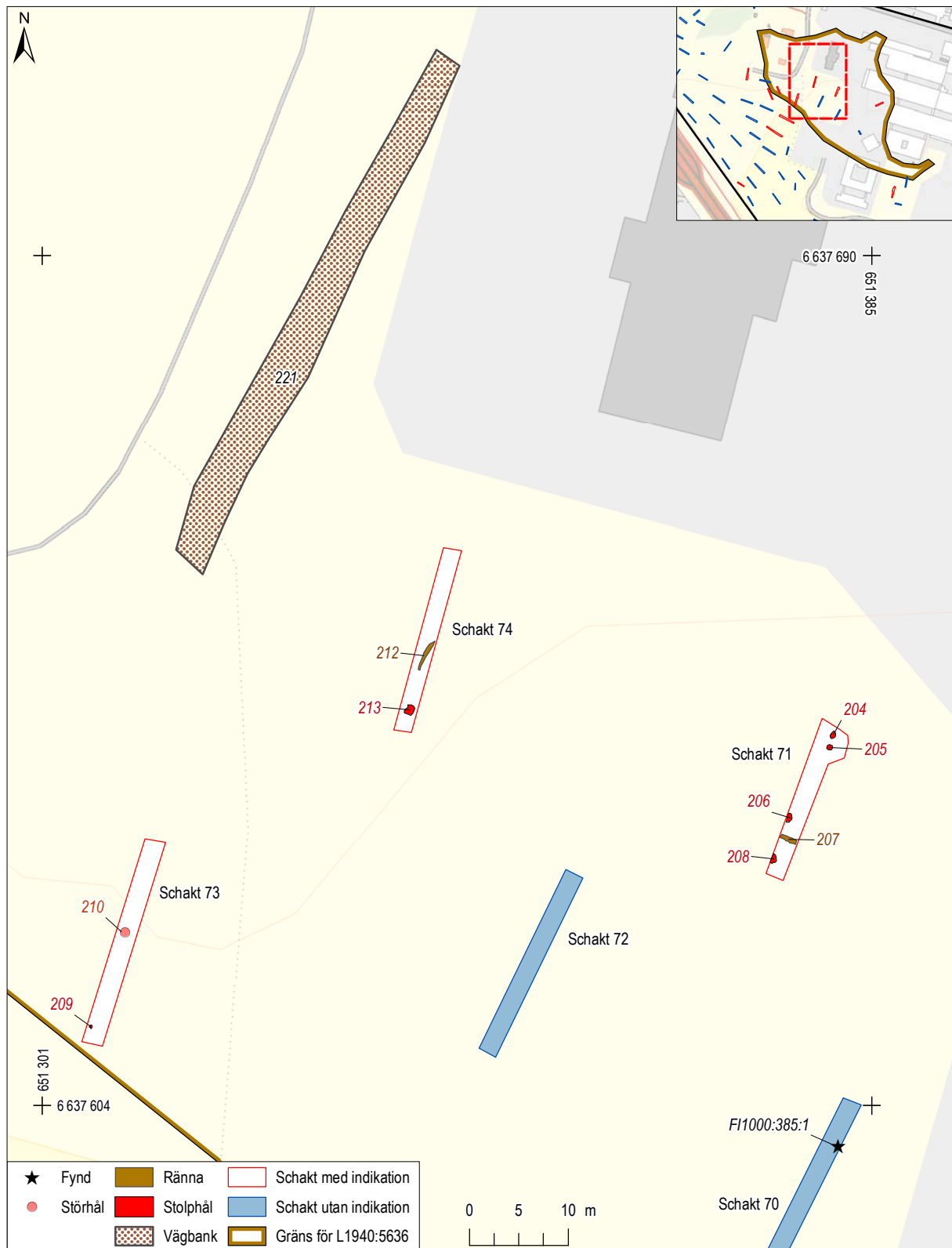

Figur 13. Raseringslager 202 i schakt 37. Foto från nordöst.

till 1800-talet, eventuellt även 1700-talet. Det andra schaktet på ytan (38) innehöll ett tjockt lager med raseringsmassor från 1900-talet och grävdes inte i botten. Utifrån den ekonomiska kartan från 1979 framgår att det då stod en byggnad på platsen.

I mitten av lämningsytan fanns en plan, gräsbeväxt yta som tidigare utgjort en åker (till exempel på den ekonomiska kartan från 1951). I äldre historiskt kartmaterial, som laga skiftes-kartan från 1826, är

en kringbyggd gård med ett antal byggnader uttridad på platsen (figur 6). Inom ytan, som utreddes med fem sökschakt, påträffades sex stolphål, två rännor och ett störhål (figur 14). Stolphålen var i de flesta

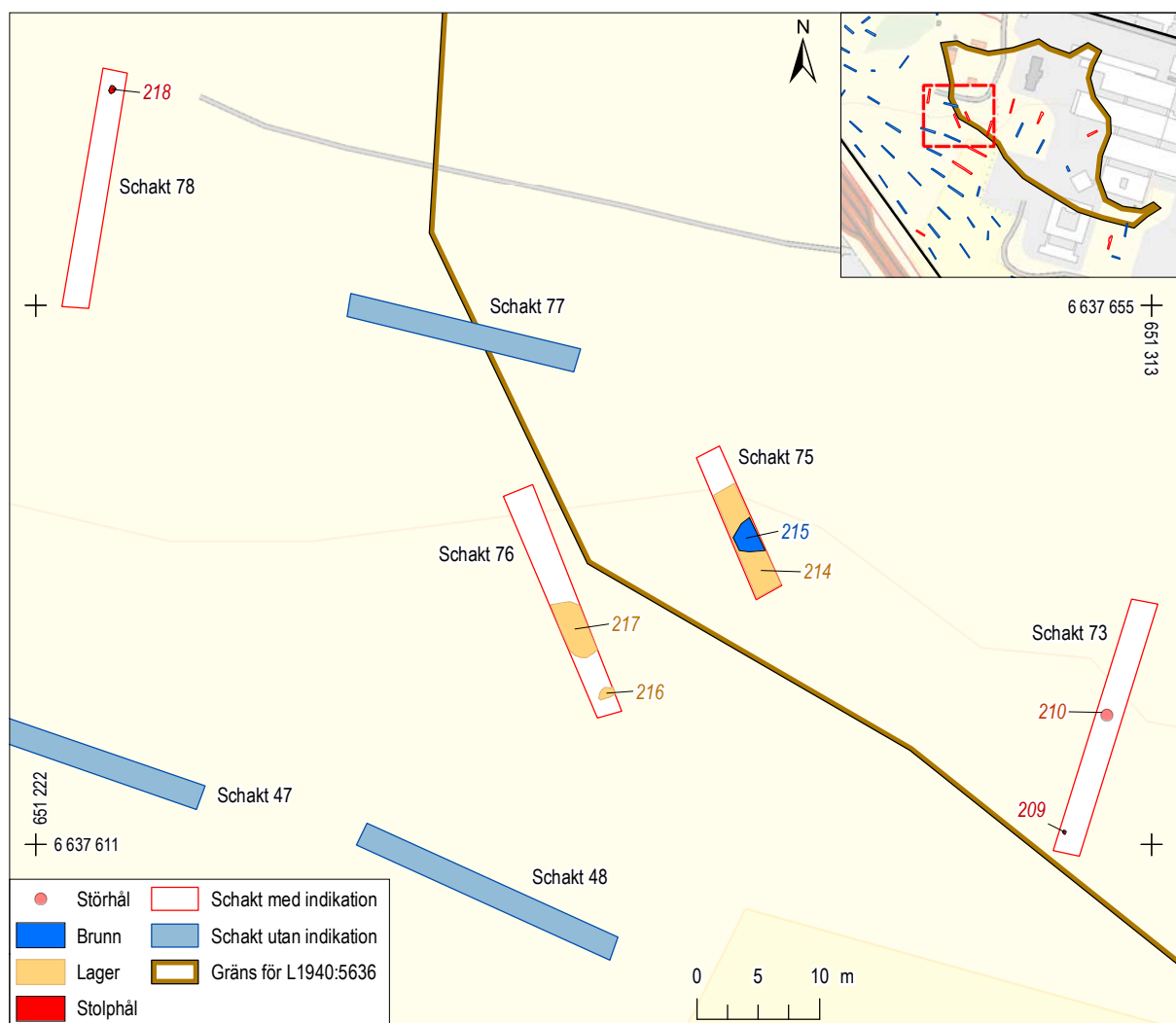
Figur 14. Plan över schakt och anläggningar på gräsytan i bytomtens mittersta del. Skala 1:600, översikt i skala 1:10 000.

fallen stenskodda och ett av dem innehöll trärester från en stolpe (figur 15). Anläggningarna innehöll i flera fall tegelfragment och i en ränna observerades också obrända djurben. Utöver tegel påträffades inga daterande fynd. Anläggningarna skulle alltså kunna komma från såväl medeltid som senare historisk tid, och det kan inte helt uteslutas att några av de anläggningar som inte innehöll tegel skulle kunna vara förhistoriska, även om det får ses som mindre troligt.

Figur 15. En av anläggningarna från gårdstomten, stolphål 206, som endast delvis togs fram. Stolphålet innehöll trärester från en stolpe samt stenskoning. Foto från öst.

Väster om gräsplanen med anläggningarna låg en delvis överväxt fruktträdgård med buskar och äppelträd. Där påträffades ytterligare lämningar, då framför allt i form av lager (figur 16). Ett kulturpåverkat lager (214) i schakt 75 täckte en nedgrävning som tolkas som en möjlig brunn (215). I schakt 76 fanns två lager med bränd lera, kol och sot samt ett par bitar tegel (figur 17). Det går inte i det här skedet att avgöra hur lagren har uppkommit, men det

Figur 16. Plan över schakt, lager och anläggningar i bytomtens sydvästra del. Skala 1:600, översikt i skala 1:10 000.

Figur 17. Lager 217 i schakt 76. Lagret innehöll rikligt med bränd lera. Foto från sydöst.

skulle kunna röra sig om rester av en ugn eller spår av en brand. Ett stolphål (218) längst västerut på ytan verkar vara av relativt sentida proveniens då det innehöll tegelkross och flintgodskeramik.

Lämningsytan för bytomten kommer att revideras i KMR till att innefatta alla de lager och anläggningar som framkommit (se figur 12), och den antikvariska bedömningen ändras från ”ingen antikvarisk bedömning” till övrig kulturhistorisk lämning. Eftersom bytomten fortfarande är bebyggd med historisk bebyggelse kan den inte registreras som fornlämning enligt Riksantikvarieämbetets praxis.

L1944:6820 – husgrund, historisk tid (ny antikvarisk bedömning, utgår)

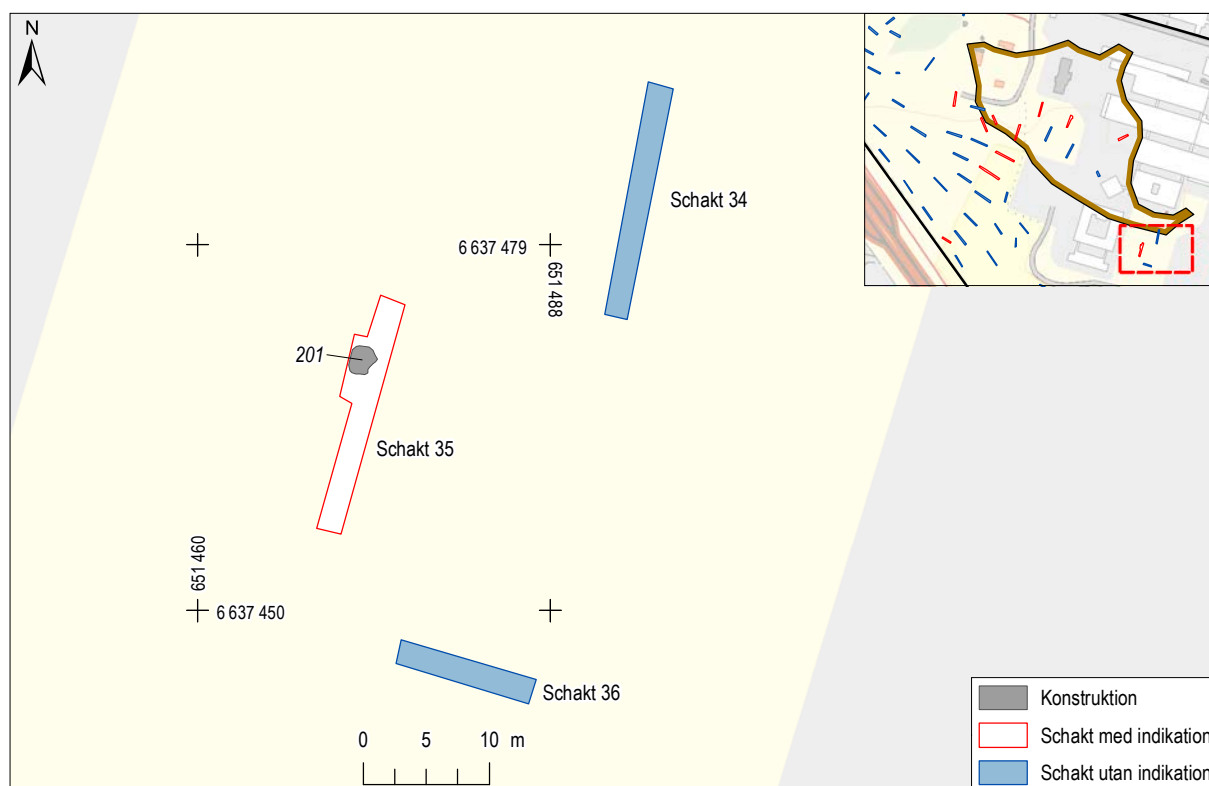
Lämningen var före utredningen registrerad i KMR som en husgrund från historisk tid, med den antikvariska bedömningen övrig kulturhistorisk lämning. Registreringen gjordes 1980 och beskrivningen i KMR löd: ”Bebyggelseplats, sentida. På den på fotokartan markerade platsen har tidigare bebyggelsen Löt legat.” Detta är alltså samma bebyggelse som by-/gårdstomten L1940:5514 syftar till. Eventuellt observerades det inte att det redan fanns en registrerad lämning för Löt när L1940:5514 registrerades 2010. Eftersom den senare registrerade lämningen har utgått från en rektifierad historisk karta, görs bedömningen att denna är mer korrekt. L1944:6820 får därför utgå ur KMR.

L2021:8133 – husgrund, historisk tid (nyregistrering)

Strax söder om Fyrislunds gamla bytomt påträffades en stenkonstruktion (201) från senare historisk tid som tolkas som någon slags fundament, mest sannolikt en del av en syllstensgrund (figur 18 och 19). Konstruktionen återfanns under en gräsmatta och syntes inte ovan mark. Sannolikt rör det sig om någon slags ekonomibyggnad från sen tid. Dateringen låter sig göras tack vare förekomsten av relativt modernt tegel. En ensam bit slagg observerades också, vilket betyder att det skulle kunna röra sig om en smedja, även om avsaknad av kol, sot och järnföremål talar emot detta. Det finns ingen byggnad markerad på platsen i någon av de historiska kartorna. Lämningen har registrerats med den antikvariska bedömningen övrig kulturhistorisk lämning.

Figur 18. Konstruktion 201, sannolikt en del av en husgrund, i förgrunden. I bakgrunden schaktas det vidare i schakt 35. Foto från norr.

Figur 19. Plan över konstruktion 201, som påträffades under marken på en gräsmatta, mellan den moderna bebyggelsen. Skala 1:600, översikt i skala 1:10 000.

L2021:8134 – färdväg (nyregistrering)

Inom själva bytomten och med en fortsättning åt sydväst längs en åkerkant påträffades en uppbyggd vägbank (figur 20). Vägen var 280 meter lång och omkring 4,5 meter bred. Den var tydligast i norr (där inmätt som 211), men kunde anas som en vag upphöjning ovan mark även längre söderut. Vid åkerytan längre söderut togs ett par sökschakt upp över själva vägbanken, som där mättes in som två

olika kontexter (220 och 221). Det fanns också utplöjda rester av vägen i schakt 51 (lager 203), vilket talar för att den sannolikt är mer skadad i den delen (den norra delen av åkerytan) än på övriga ytor. I båda de schakt som togs upp över vägen var vägbanken relativt välbevarad och uppbyggd av grus, siltig lera och mindre stenar (figur 21). På ett par ställen observerades en välbevarad småstenspackning av 0,03–0,15 meter stora stenar. Flera hästoskosömmar

Figur 20. Plan över delar av vägbanken samt ett lager från den registrerade färdvägen L2021:8134. Skala 1:1 500, översikt i skala 1:10 000.

och en del av en äldre hästsko påträffades ytligt vid metalldetektering i sökschakten, men tillvaratogs inte. Hästskon var av en typ som användes in på 1800-talet.

Vägen finns markerad med samma sträckning i ett antal historiska kartor över området. På kartan från 1690 är den tydligt utritad (figur 5). På den äldsta kartan över byn, en geometrisk avmätning från 1640, finns inga tydligt utritade vägar men ett mellanrum

mellan två åkrar följer vägens sträckning. Det är alltså möjligt att vägen är äldre än så. Vägen har anslutit till Almungevägen i söder, för att sedan gå norrut mot Vaksala kyrka via Fyrislund och Slavsta. Den nyttjades fortfarande på 1950-talet, men verkar ha tagits ur bruk då Pharmacias anläggning byggdes på 1960-talet. Eftersom vägbanken är varaktigt övergiven samt bevisligen har varit i bruk före år 1850 har den registrerats som fornlämning i KMR.

Figur 21. Vägbanken (här inmätt som 220) i schakt 140. Foto från väst.

SLUTSATS

Arkeologikonsults utredning av området kring Uppsala Business Park har resulterat i att två nya lämningar, en vägbank samt en husgrund från historisk tid, har registrerats i KMR. Utöver det har en lämning, Fyrislunds gamla bytomt, utökats något till ytan, och flera lämningar har fått en ny antikvarisk bedömning (figur 22 och 23). Endast den nypåträffade vägen bedöms som en fornlämning, detta då den enligt historiska kartor har varit i bruk åtminstone sedan 1600-talet. Det framkom inga säkra lämningar av förhistorisk karaktär.

Inför utredningen gjordes bedömningen att det fanns stor potential att hitta bebyggelselämningar från både förhistorisk tid, medeltid och senare historisk tid inom området. Sökschaktning utfördes därför på samtliga tillgängliga ytor inom utredningsom-

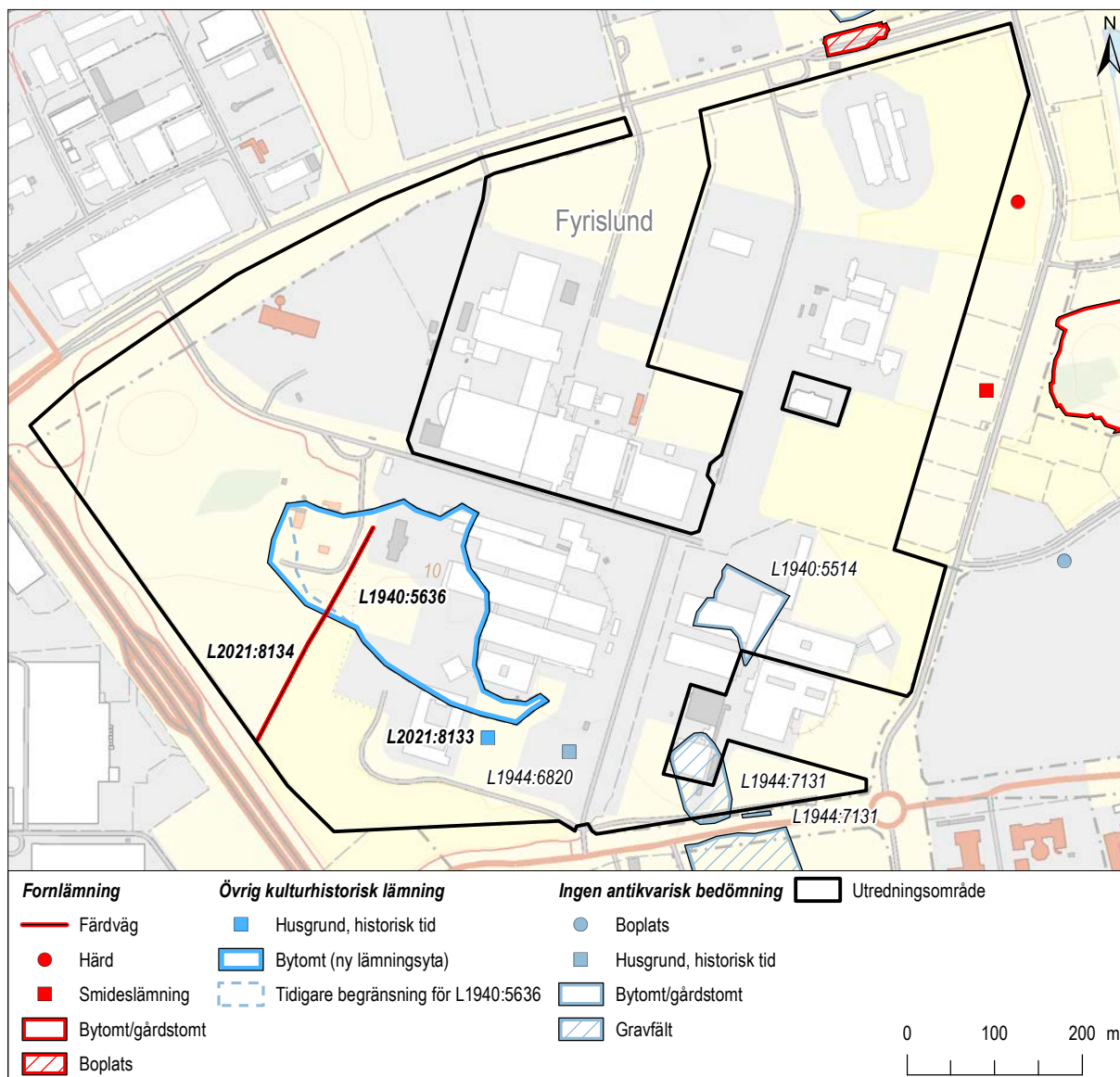
rådet, med något varierande täckningsgrad men med jämnt utspridda schakt. Trots det påträffades alltså endast ett fåtal lämningar. Inom Fyrislunds gamla bytomt fanns en relativt gles förekomst av anläggningar och lager. Dessa kunde inte ges någon säker datering, men härrör förmodligen från den historiska användningen av bytomten, som sannolikt har legat på samma plats åtminstone sedan medeltiden.

Med tanke på det stora antalet tidigare kända boplatslämningar från järnåldern som finns i närområdet är det något förvånande att inga sådana påträffades. Några av de utredda ytorna har påverkats av modern bebyggelse, men merparten har utgjorts av åker och äng fram till nyligen. Bilden av områdets bebyggelseutveckling kompletteras dock såklart även av avsaknaden av lämningar.

Lämningsnr KMR	Lämningstyp	Tidigare antikvarisk bedömning	Ny antikvarisk bedömning	Beskrivning i KMR
L1940:5514	Bytomt/gårdstomt	Möjlig fornlämning	Ingen antikvarisk bedömning	Plats för en av Söderhällbys två by-/gårdstomter, "Löthen", på karta från år 1766.
L1940:5636	Bytomt/gårdstomt	Ingen antikvarisk bedömning	Övrig kulturhistorisk lämning	Bytomt, ca 360x25–185 m (NV-SÖ) st. Utbredning enligt "Neder-nista" bytomt på karta från år 1640. Tomten är delvis bebyggd. Inom området har 4 kulturlager, 7 stolphål, 1 brunn och 2 rännor påträffats vid arkeologisk utredning år 2021.
L1944:6820	Husgrund, historisk tid (utgår på grund av felregistrering)	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen antikvarisk bedömning	Dubbelregistrering. Syftar till samma by-/gårdstomt som L1940:5514.
L2021:8133	Husgrund, historisk tid		Övrig kulturhistorisk lämning	Fundament med okänd utbredning, minst 2x2 m. Av 0,2–0,5 m stora stenar och enstaka tegelstenar i 1–2 skikt. Sannolikt del av syllstensgrund. Påträffad vid arkeologisk utredning år 2021.
L2021:8134	Färdväg		Fornlämning	Vägbank, 280 m l (NNÖ–SSV) och 4,5 m br. Kraftigast i N, där den är 0,3 m h. S delen följer en åkerkant, där syns vägbanken som en vag upphöjning, som mest 0,1 m h. Övertorvad, i N ställvis med synlig packning av grus och småsten i ytan.

Figur 22. Resultattabell. Tre tidigare kända lämningar har redigerats och två nya lämningar registrerats i KMR som ett resultat av utredningen.

Figur 23. Karta över utredningsområdet med tidigare kända lämningar samt nyupptäckta och redigerade lämningar i KMR. Skala 1:8 000.

REFERENSER

Litteratur

FRÖLUND, P. & GÖTHBERG, H. 2010. *Fornlämningar i Danmark och Vaksala – arkeologisk förundersökning och utredning i Östra Fyrislund*. Upplandsmuseets rapport 2010:25 (RAÄ dnr 321-2162-2010).

HED JAKOBSSON, A., LINDBLOM, C. & LINDWALL, L. 2019. *Husfruar, bönder och Odenkrigare – Kumla i Östra Fyrislund från romersk järnålder till Vikingatid*. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:2901/3042.

HENNIUS, A, SJÖLING, E & PRATA, S. 2016. *Människor kring Gnistahögen. Begravingar från vendeltid, vikingatid och tidig medeltid. Danmark 62:1, 127:1 & 227, Danmarks socken, Uppsala kommun, Uppland*. Upplandsmuseet rapporter 2016:02.

LUCAS, M. & LUCAS, R. 2013. *Gårdar och hästoffer: järnålder och tidig medeltid i Fyrislund : Fyrislund 6:13 & Söderhällby 1:2, Uppsala & Vaksala socknar, Uppsala, Uppland*. Arkeologisk förundersökning och särskild undersökning. Upplandsmuseets rapporter 2013:02. Uppsala.

Historiska kartor

FYRISLUND ELLER GNISTA 1640
Fyrislund eller Gnista nr 1-5
Vaksala socken, Uppsala län
Geometrisk avmätning
Lantmätare: Mårten Christiernsson
Lantmäteristyrelsens arkiv: B72-6:a5:54-5

LÖT 1640
Löt nr 1, Danmarks socken, Uppsala län
Geometrisk avmätning
Lantmätare: Thomas Kristersson
Lantmäteristyrelsens arkiv: B13-17:a5:22-23

FYRISLUND ELLER GNISTA 1690
Fyrislund eller Gnista nr 1-5
Vaksala socken, Uppsala län
Ägodelning
Lantmätare: Jacob Braun
Lantmäteristyrelsens arkiv: A18:104-5

LÖT 1766
Löt nr 1, Danmarks socken, Uppsala län
Storskifte
Lantmätare: Jonas Osander
Lantmäteristyrelsens arkiv: B13-17:1

FYRISLUND ELLER GNISTA 1826
Fyrislund eller Gnista nr 1-5
Vaksala socken, Uppsala län
Laga skifte
Lantmätare: Anders Sahlin
Lantmäteristyrelsens arkiv: B72-6:2

EKONOMISKA KARTAN 1951
Rikets allmänna kartverks arkiv: J133-11i7b68

EKONOMISKA KARTAN 1979
Rikets allmänna kartverks arkiv: J133-11i7b82

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Arkeologikonsults projektnr:	3536
Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsens dnr:	431-2982-2021
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2021-06-28
Uppdragsnr i Fornreg:	202100882
Företagare:	Klövern AB, Phadia AB
Län:	Uppsala
Landskap:	Uppland
Kommun:	Uppsala
Socken:	Vaksala
Fastighetsbeteckning:	Fyrislund 6:6, Fyrislund 6:11 m fl
Typ av undersökning:	Arkeologisk utredning
Utförandetid, fältarbete:	10/8–2/9 2021
Inmätningssystem:	RTK-GPS
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Projektledare:	Amanda Jönsson
Rapportansvarig:	Amanda Jönsson
Fältpersonal:	Amanda Jönsson, Elin Evertsson
Planer och layout:	Medea Nyström Huuva
Kvalitetsgranskning:	Johan Blidmo
Fynd:	Samtliga fynd gallrades.

BILAGA 1. SCHAKTTABELL

Nummer	Typ	Storlek (m)	Djup (m)	Matjord (m)	Beskrivning
1	Schakt utan indikation	14x1,5	0,45–0,5	0,35–0,4	Undergrund av gråbrun mkt kompakt lera. Äldre täckdiken tvärs över schaktet.
2	Schakt utan indikation	15x1,5	0,3–0,4	0,25–0,3	Undergrund ljus brungrå kompakt lera, i Ö med inslag av morän.
3	Schakt utan indikation	14x1,5	0,35–0,4	0,3	Undergrund mkt kompakt brungrå lera.
4	Schakt utan indikation	17x1,5	0,4	0,35	Undergrund brungrå lera.
5	Schakt utan indikation	18x1,5	0,35–0,4	0,3	Undergrund brungrå lera.
6	Schakt utan indikation	17x1,5	0,45	0,4	Undergrund brungrå lera.
7	Schakt utan indikation	15x1,5	0,5	0,4	Undergrund ljusbrun kompakt siltig lera.
8	Schakt utan indikation	16x1,5	0,5–0,6	0,4–0,5	Undergrund mkt kompakt flammig grå lera med rostfärgade inslag.
9	Schakt utan indikation	15x1,5	0,4–0,6	0,4	Undergrund mkt kompakt flammig grå lera med rostfärgade inslag.
10	Schakt utan indikation	15x1,5	0,4–0,5	0,3–0,4	Undergrund mkt kompakt flammig grå lera med rostfärgade inslag.
11	Schakt utan indikation	16x1,5	0,4–0,5	0,35–0,45	Undergrund mkt kompakt flammig grå lera med rostfärgade inslag.
12	Schakt utan indikation	18x1,5	0,4–0,5	0,35–0,45	Undergrund mkt kompakt flammig grå lera med rostfärgade inslag.
13	Schakt utan indikation	17x1,5	0,4–0,6	0,3–0,5	Undergrund mkt kompakt flammig grå lera med rostfärgade inslag. Äldre dike i N-S över schaktet.
14	Schakt utan indikation	17x1,5	0,4–0,5	0,35–0,45	Undergrund mkt kompakt flammig grå lera med rostfärgade inslag.
15	Schakt utan indikation	19x1,5-2	0,4	0,25–0,3	Undergrund ljusbrun mkt kompakt siltig lera.
16	Schakt utan indikation	9x2,3	0,4–0,6	0,3–0,4	Undergrund gråbrun mkt kompakt lera.
17	Schakt utan indikation	14x2	0,4–0,6	0,3–0,4	Undergrund gråbrun mkt kompakt lera.
18	Schakt utan indikation	18x2,3	0,4–0,6	0,3–0,4	Undergrund gråbrun kompakt lera med rödbruna inslag
19	Schakt utan indikation	12x2	0,5–0,8	0,4	N änden går in i hög med påförda massor, som här består av jord och enstaka stenar. Undergrund flammig gråbrun lera.
20	Schakt utan indikation	14x2,3	0,5–1	0,4	N änden går in i samma hög som schakt 19. Undergrund flammig gråbrun lera.
21	Schakt utan indikation	14x2	0,4–0,5	0,3–0,4	Undergrund gråbrun ljus kompakt lera.
22	Schakt utan indikation	13x2	0,4–0,5	0,3–0,4	Undergrund gråbrun ljus kompakt lera.
23	Schakt utan indikation	15x2,3	0,4–0,6	0,4–0,5	Undergrund gråbrun ljus kompakt lera.
24	Schakt utan indikation	15x2,3	0,4	0,35	Undergrund ljus gråbrun mkt kompakt lera med inslag av ljus gråvit lera.
25	Schakt utan indikation	18x2	0,3–0,6	0,2–0,5	Undergrund ljus gråbrun mkt kompakt lera med inslag av ljus gråvit lera.
26	Schakt utan indikation	15x2	0,4	0,3	Undergrund ljus gråbrun mkt kompakt lera med inslag av ljus gråvit lera.
27	Schakt utan indikation	17x2	0,4	0,3	Undergrund ljus gråbrun mkt kompakt lera med inslag av ljus gråvit lera.
28	Schakt utan indikation	15x2	0,4–0,5	0,3–0,4	Två diken tvärs över schakt. Undergrund grå kompakt lera.
29	Schakt utan indikation	18x1,5	0,3–0,4	0,25–0,3	Undergrund ljusgrå kompakt siltig lera.
30	Schakt utan indikation	16x1,5	0,4–0,7	0,3	Sluttar mot Ö. I Ö äldre odlingslager av kompakt brungrå siltig lera med enstaka ben och yngre rödgods, 0,4 m tjockt. Undergrund grå kompakt lera.
31	Schakt utan indikation	16x1,5	0,6–0,7	0,5–0,6	Undergrund grå kompakt lera.
32	Schakt utan indikation	18x1,5	0,5	0,4	Undergrund gråbrun kompakt lera.
33	Schakt utan indikation	17x1,5	0,4–0,5	0,3–0,4	Undergrund grå kompakt lera.
34	Schakt utan indikation	19x2	0,5–0,7	0,4	Utfyllnadsmassor i N delen. Enstaka tegelkross i matjorden. Undergrund brungrå kompakt lera.
35	Schakt med indikation	19x2-3	0,5–0,7	0,4	Enstaka tegelkross i matjorden. Fundament (201) påträffat i botten. Undergrund brungrå kompakt lera.
36	Schakt utan indikation	11x2	0,5–0,6	0,4	Undergrund gråbrun kompakt lera.
37	Schakt med indikation	14x2	0,6–0,7	0,2	Under grässvålen följer ca 0,5 m fyllnadsmassor, därefter raseringslager 202 i större delen av schaktet. I V nära modern husgrund är mkt hårt packat grus.

Bilaga 1. Schakttabell, forts.

Nummer	Typ	Storlek (m)	Djup (m)	Matjord (m)	Beskrivning
38	Schakt utan indikation	7x2	1	0,15	Ej grävt till undergrund. Under grässvålen följer massor från 1900-tal av stenar, tegel, grus, murbruk och järnsprot. Under detta betong. Dränering/ äldre avlopp?
39	Schakt utan indikation	14x1,5	0,5–0,7	0,5–0,55	Undergrund gråbrun lera.
40	Schakt utan indikation	22x1,5	0,6–0,7	0,4	Undergrund gråbrun kompakt lera
41	Schakt utan indikation	21x1,5	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera.
42	Schakt utan indikation	20x1,5	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera.
43	Schakt utan indikation	21x1,5	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera.
44	Schakt utan indikation	23x1,5	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera.
45	Schakt utan indikation	25x1,5	0,4	0,4	Undergrund gråbrun kompakt lera.
46	Schakt utan indikation	23x2	0,5–0,6	0,4	Undergrund gråbrun kompakt lera med roströda inslag.
47	Schakt utan indikation	20x2	0,5–0,6	0,4	Undergrund grå kompakt lera
48	Schakt utan indikation	22x2	0,5–0,6	0,4	Undergrund grå kompakt lera
49	Schakt utan indikation	21x2	0,5–0,6	0,4	Undergrund grå kompakt lera
50	Schakt utan indikation	20x2	0,5–0,6	0,4	Undergrund grå kompakt lera
51	Schakt med indikation	27x2,3	0,5	0,3–0,4	I/under matjorden i V delen fanns ett stråk av ett mer grusigt lager (203). Ev utplöjda rester efter vägbank.
52	Schakt med indikation	31x2	0,6	0,4	Vägbank i NV delen (231-2). Undergrund grå lera med roströda inslag.
53	Schakt utan indikation	25x2,2	0,5	0,4	Undergrund grå lera med roströda inslag.
54	Schakt utan indikation	23x1,5	0,6	0,4	Undergrund grå lera med roströda inslag.
55	Schakt utan indikation	23x1,5	0,55	0,4	Undergrund grå lera med roströda inslag.
56	Schakt utan indikation	18x1,5	0,55	0,45	Undergrund grå lera med roströda inslag.
57	Schakt utan indikation	17x1,5	0,45	0,3–0,4	Undergrund grå lera med roströda inslag.
58	Schakt utan indikation	11x1,5	0,45	0,4	Undergrund grå lera med roströda inslag.
59	Schakt utan indikation	16x1,5	0,45	0,4	Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
60	Schakt utan indikation	22x1,5	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
61	Schakt utan indikation	22x1,5	0,5–0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
62	Schakt utan indikation	22x1,5	0,5–0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
63	Schakt utan indikation	23x1,5	0,5–0,6	0,4	Undergrund ljusare gråbrun lera med roströda inslag.
64	Schakt utan indikation	28x1,5	0,5–0,6	0,3–0,4	Gammal sjöbotten, fynd av snäckskal. Undergrund gråbrunlera med roströda inslag.
65	Schakt utan indikation	22x1,5	0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera.
66	Schakt utan indikation	22x1,5	0,5	0,4	Enstaka snäckskal mot botten. Undergrund gråbrun lera.
67	Schakt utan indikation	18x1,5	0,5	0,45	Undergrund gråbrun kompakt lera varvid med ljus vitgrå lera.
68	Schakt utan indikation	29x1,5	0,5	0,3	Undergrund gråbrun kompakt lera varvid med ljus vitgrå lera.
69	Schakt utan indikation	14x1,5	0,4–0,5	0,3	Undergrund gråbrun/ rödflammig lera.
70	Schakt utan indikation	20x2	0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
71	Schakt med indikation	17x2-3,5	0,4	0,2–0,3	Flera anläggningar (204-208). Metallföremål i matjordslagret. Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
72	Schakt utan indikation	20x2	0,5–0,6	0,3	Förekomst av spik, rödgods, glas, porslin, tegelkross mm i matjorden. Undergrund gråbrun rödflammig lera.
73	Schakt med indikation	22x2	0,6	0,3–0,4	Stolphål och störhål i den västra delen (209-210). Djupast åt söder, matjordslagret tunnare åt norr. Undergrund gråbrun rödflammig lera.
74	Schakt med indikation	19x2	0,4–0,5	0,4	Grop och ränna (212-213). Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
75	Schakt med indikation	13x2,3	0,5–0,7	0,4	Gråbrunt lager (214) under matjorden i S delen, ev påförd jord för terrasseringsring. Under detta en nedgrävning (215, brunn?). Undergrund gråbrun lera med inslag av ljus grå lera och rödaktig lera.

Bilaga 1. Schakttabell, forts.

Nummer	Typ	Storlek (m)	Djup (m)	Matjord (m)	Beskrivning
76	Schakt med indikation	20x2,3	0,4–0,7	0,4	Lager med bränd lera under matjorden (216, 217). Enstaka inslag av bränd lera spritt. Undergrund gråbrun lera.
77	Schakt utan indikation	19x2	0,5–0,6	0,3	Undergrund gråbrun lera.
78	Schakt med indikation	20x2	0,5–0,6	0,3	Grus i matjorden och på markytan. Undergrund gråbrun kompakt lera. Stolphål i östra delen (218).
79	Schakt utan indikation	4,5x2	0,5–0,6	–	Bärlager med grus, sand och makadam, ca 0,5 m tjockt. Undergrund gråbrun kompakt lera.
80	Schakt utan indikation	20x1,5	0,6	0,3	Påförd sand i delar av schaktet, upp till 0,2 m tjockt. Äldre markyta med mörkt koligt organsikt material under detta. Undergrund gråbrun kompakt lera.
81	Schakt utan indikation	18x1,5	0,5–0,6	0,2	Bärlager med grus, sand och makadam ca 0,3 m tjockt. Påförda äldre raseringsmassor, troligen som utfyllnad/ terrassering. Recenta sopor i matjorden i S delen. Undergrund gråbrun kompakt lera.
82	Schakt utan indikation	19x2	0,6	0,4	Infiltrationsnivå närmast botten, med enstaka ben och tegelsmulor. Undergrund flammig gråbrun och rödaktig kompakt lera.
83	Schakt utan indikation	21x2	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera varat med ljus gråvit lera. Järnföremål i matjorden.
84	Schakt utan indikation	22x2	0,4–0,5	0,35	Undergrund gråbrun lera varat med ljus gråvit lera. Flera större stenar.
85	Schakt utan indikation	22x2	0,4–0,5	0,3–0,4	Undergrund gråbrun lera varat med ljus gråvit lera.
86	Schakt utan indikation	18x2,2	0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Fynd av smältor i matjorden.
87	Schakt utan indikation	23x2	0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Fynd av smältor i matjorden. Stolphål efter recent staket (även en bit taggtråd) fyllda med fint grus.
88	Schakt utan indikation	19x2	0,6	0,4	Flera diken. Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
89	Schakt utan indikation	22x2	0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
90	Schakt utan indikation	24x2	0,4	0,2	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
91	Schakt utan indikation	24x2	0,4	0,2–0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
92	Schakt utan indikation	20x2	0,4–0,5	0,2–0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
93	Schakt utan indikation	20x2	0,4–0,5	0,2–0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
94	Schakt utan indikation	18x2	0,4–0,5	0,2–0,25	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Stråk av sten (morän?) i N delen.
95	Schakt utan indikation	26x2	0,4–0,5	0,2–0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
96	Schakt utan indikation	24x2,2	0,4–0,5	0,2–0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Flera diken.
97	Schakt utan indikation	22x2	0,4–0,5	0,3–0,4	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Flera diken.
98	Schakt utan indikation	19x2	0,4–0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Flera diken.
99	Schakt utan indikation	16x2	0,4–0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Flera diken.
100	Schakt utan indikation	18x2	0,4	0,3	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Flera diken.
101	Schakt utan indikation	18x2,3	0,3–0,35	0,2	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
102	Schakt utan indikation	19x2	0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
103	Schakt utan indikation	21x2	0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera.
104	Schakt utan indikation	19x2	0,6–0,7	0,3–0,4	Infiltrationslager ca 0,3 m. Undergrund gråbrun lera varvig med ljus gråvit lera. Recent ledning i S.
105	Schakt utan indikation	20x2	0,5–0,6	0,3	Undergrund blågrå lera i S, gråbrun lera i N delen.
106	Schakt utan indikation	21x2,3	0,5–0,6	0,3–0,4	Undergrund ljus gråbrun lera.
107	Schakt utan indikation	24x2	0,5	0,3–0,4	Undergrund ljus gråbrun lera.
108	Schakt utan indikation	22x2	0,5	0,3–0,4	Undergrund ljus gråbrun lera. Dike i S delen med sten och tegel.
109	Schakt utan indikation	22x2	0,5	0,3–0,4	Undergrund blågrå lera, i N delen varvat med kompakt gråvit lera.

Bilaga 1. Schakttabell, forts.

Nummer	Typ	Storlek (m)	Djup (m)	Matjord (m)	Beskrivning
110	Schakt utan indikation	20x2	0,5	0,3-0,4	Undergrund blågrå lera. I norra delen ett stråk av grovt grus och sand, bär-lager?
111	Schakt utan indikation	18x2	0,5	0,3-0,4	Undergrund ljus gråbrun lera.
112	Schakt utan indikation	22x2	0,5	0,3-0,4	Undergrund ljus gråbrun lera.
113	Schakt utan indikation	25x2,3	0,5	0,3-0,4	Undergrund ljus gråbrun lera.
114	Schakt utan indikation	25x2	0,5-0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera.
115	Schakt utan indikation	27x2	0,5-0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera.
116	Schakt utan indikation	26x2	0,5-0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera. Flera diken.
117	Schakt utan indikation	20x2	0,5-0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera.
118	Schakt utan indikation	25x2	0,5-0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera.
119	Schakt utan indikation	24x2	0,5-0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera.
120	Schakt utan indikation	23x2	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera.
121	Schakt utan indikation	26x2,2	0,4	0,3	Undergrund ljus gråbrun lera.
122	Schakt utan indikation	26x2,2	0,5-0,6	0,4	Undergrund gråbrun lera varvig med gråvit lera.
123	Schakt utan indikation	26x2	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera, varvad med mindre roströda inslag.
124	Schakt utan indikation	14x2	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera, varvad med mindre roströda inslag.
125	Schakt utan indikation	23x2	0,5	0,4	Undergrund gråbrun lera, varvad med mindre roströda inslag.
126	Schakt utan indikation	24x2	0,5	0,3-0,4	Undergrund gråbrun lera.
127	Schakt utan indikation	20x2	0,5	0,2-0,3	Undergrund gråbrun lera, varvad med vitgrå lera.
128	Schakt utan indikation	29x2	0,5	0,2-0,3	Undergrund gråbrun lera.
129	Schakt utan indikation	21x2,2	0,5-1	0,3-0,4	I södra delen av schaktet ett stråk av ljusbrun lera (0,3m), sedan lager 219 (äldre odlingslager). Undergrund gråbrun lera varvad med vitgrå lera.
130	Schakt utan indikation	24x2,2	0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
131	Schakt utan indikation	17x2	0,5-0,6	0,3	Stråk av sand och grus, ca 0,1-0,2 m tjockt, i hela schaktets utbredning. Recent. Undergrund brungrå lera.
132	Schakt utan indikation	27x2	0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
133	Schakt utan indikation	19x2	0,5-0,6	0,3	Omrörd gråbrun lera, sedan lager 219 (äldre odlingslager) i schaktets södra del. Undergrund gråbrun lera varvad med gråvit lera.
134	Schakt utan indikation	25x2,2	0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera.
135	Schakt utan indikation	23x2,2	0,5	0,3	Undergrund gråbrun lera, ngt varvig med gråvit lera.
136	Schakt utan indikation	7,5x2	0,5	0,3-0,4	I Ö delen är ett moränstråk, som i V övergår i flammig gråbrun lera. I schaktet finns ett antal stenlyft, i ett sådant påträffades ett skaft från krit-pipa.
137	Schakt utan indikation	11x1,5	0,7-0,8	0,4-0,5	Bärlager för gräsmatta, grov sand och grus ca 0,2 m. Påförda massor, i form av återdeponerad lera ca 0,4-0,5 m. Undergrund gråbrun lera.
138	Schakt utan indikation	4,5x1,5	1-1,2	0,2	Påförda massor i form av återdeponerad lera, ngt varvad med tunna skikt av förmultnad torv. Undergrund gråbrun lera.
139	Schakt utan indikation	13x1,5	0,5-0,8	0,3	Påförda massor/matjord ca 0,3 m. Sedan återdeponerad lera. Undergrund gråbrun lera.
140	Schakt med indikation	13x1,5	0,3-0,5	0,2-0,3	Schaktet placerat över vägbank (231). Undergrund gråbrun lera.
141	Schakt utan indikation	17x1,5	0,4-0,5	0,3	Undergrund flammig brun och gråbrun lera.
142	Schakt utan indikation	20x1,5	0,4-0,5	0,3	Undergrund flammig brun och gråbrun lera.
143	Schakt utan indikation	4,5x1,8	1	0,1	Grässvål, sedan omrörda påförda massor (lera) med recent skräp.
144	Schakt utan indikation	12x2	0,6	0,2	Grässvål, sedan omrörda massor (siltig lera). Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.
145	Schakt utan indikation	18x2	0,6-0,7	0,2	Grässvål, sedan omrörda massor (siltig lera). Undergrund gråbrun lera med roströda inslag.

BILAGA 2. KONTEXTTABELL

Kontextnr	Typ	Storlek (m)	Höjd/djup/ tjocklek (m)	Beskrivning	Schaktnr	Ingår i lämning
201	Konstruktion	2,2x2	0,3	Rektangulär konstruktion av 0,2-0,5 m stora stenar i 1–2 skikt, samt flera tegelstenar av sentida typ. En bit slagg. Tolkas som fundament, ev. del av husgrund.	35	L2021:8133
202	Lager	5,6x2		Raseringslager av grus, tegelkross och upp till 0,4 m stora stenar. Fynd av djurben, skaff från kritpipa, yngre rödgods, flintgods, glas och diverse järnföremål som spikar.	37	L1940:5636
203	Lager	8x2	0,1–0,2	Lager med mindre stenar och grus, utblandat i matjorden. Tolkas som utplöjda rester av vägbank.	51	L2021:8134
204	Stolphål	0,6x0,4		Ovalt stolphål med stenskoning av 0,2-0,3 m stora stenar. Tegelfragment ytligt.	71	L1940:5636
205	Stolphål	0,5 diam		Rundat stolphål med stenskoning av 0,15-0,25 m stora stenar.	71	L1940:5636
206	Stolphål	0,7 diam		Endast delvis framtaget. Rundat stolphål med stenskoning av 0,1–0,2 m stora stenar. Bevarade trärester från stolpe i mitten.	71	L1940:5636
207	Ränna	0,5 br		Ränna som fortsätter på båda sidor av schaktet. Fyllning av sotig silt med tegelfragment samt obrända och brända djurben.	71	L1940:5636
208	Stolphål	0,8 diam		Endast delvis framtagen. Grop eller större stolphål. Flera 0,15–0,4 m stora stenar syns i ytan, liksom fragment av tegel.	71	L1940:5636
209	Stolphål?	0,2 diam		Rund fläck med mörkare gråbrun lera. Osäker.	73	L1940:5636
210	Störhål	0,08	0,1	Undersökt till 50%. U-formad profil.	73	L1940:5636
211	Vägbank	60x4,5	0,3	Uppbyggd vägbank som går i NNÖ–SSV riktning. I NNÖ är vägen avgrävd. Vägbanken fortsätter åt SSV, men är mindre tydlig där p.g.a. växtlighet.		L2021:8134
212	Ränna	3,3x0,5		Fortsätter utanför schaktet i Ö.	74	L1940:5636
213	Stolphål	0,7		Rund grop/större stolphål. Ett par stenar vid kanterna, 0,1–0,3 m stora. Fyllning av grå lera.	74	L1940:5636
214	Lager	9x1,9	0,3	Endast delvis framtaget. Gråbrun lera med kolstänk, möjligen påförd för att skapa terrassering eller täcka över brunn. Överlagrar 215.	75	L1940:5636
215	Brunn	2,6 diam		Endast delvis framtagen, fortsätter utanför schaktet åt Ö. Överlagras av 214. Nedgrävningen började synas på ca 0,5 m djup. Inmätt på 0,7 m djup, hade något större utbredning än den inmätta på en högre nivå. Gråbrun lera. Sannolikt brunn.	75	L1940:5636
216	Lager	1,3x0,8		Lager med bränd lera samt mindre mängder kol och sot. Fortsätter utanför schaktet åt Ö.	76	L1940:5636
217	Lager	4,6x2		Lager med bränd lera, ett par bitar tegel samt kol och sot. Fortsätter utanför schaktet i Ö och V.	76	L1940:5636
218	Stolphål	0,5 diam		Tydligt, rund nedgrävning. I ytan ligger tegelkross, obränt djurben och flintgods.	78	L1940:5636
219	Lager	33x10	0,6	Okänd utbredning men minst 33x10 m. Gråbrun lera med enstaka tegel och djurben. Äldre odlingslager som fyller igen naturlig svacka i terrängen.	129, 133	Registreras ej
220	Vägbank	4,5 m br	0,2	Vägbank, uppbyggd av grus, siltig lera och mindre stenar, upp till 0,15 m stora.	140	L2021:8134
221	Vägbank	6 m br	0,2	Vägbank, uppbyggd av grus, siltig lera och mindre stenar, upp till 0,15 m stora. En mindre yta rensades fram där det fanns en välbevarad småstenspackning av 0,03–0,15 m stora stenar. Fynd av en äldre hästsko samt flera hästkosöm. Vägen är något utplöjd åt SÖ, med stenar och grus i matjorden.	51	L2021:8134

Rapporter från Arkeologikonsult 2021:3536